

Kolektivní (skupinové, hromadné) žaloby a řízení o nich

Abstrakt

S ohledem na globální ale i vnitrostátní vývoj je nutné reagovat na jím vyvolané společenské změny v oblasti soukromého práva. Jednou z těchto změn je i masovost právních vztahů spočívající v existenci velkého množství téměř identických práv a povinností mezi jedním či několika subjekty na straně jedné a tisíci až miliony na straně druhé. V praxi tak vznikají nové problémy, jako je zahlcení soudů, enormní náklady řízení, opakující se dokazování aj. A právě s nimi se snaží vypořádat instituty kolektivní ochrany práv, obecně označované jako kolektivní žaloby. Mezi ně patří skupinová žaloba, reprezentativní žaloba, vzorová žaloba, veřejná žaloba apod.

Prototypem všech uvedených žalob je americká *class action* s hlubokými historickými kořeny, která se stala nejpoužívanější a tím i nejznámější. Také v mnoha dalších zemích světa a Evropy byly kolektivní žaloby v různé formě zavedeny, často inspirované právě americkou *class action*. V České republice byla donedávna kolektivní ochrana práv nediskutovaným tématem bez perspektivy komplexního legislativního zakotvení, nyní je však situace odlišná a civilní procesní právo dozná nejen v této oblasti podstatných změn. Dosavadní úprava je neucelená, nedostatečná a neposkytuje rozumnou míru ochrany soukromých práv.

Cílem této práce je seznámit se na začátku s kolektivní ochranou práv v občanskoprávním řízení obecně, poté s historickým vývojem a současnými pravidly federální americké *class action*. Další kapitola bude věnována analýze platného českého práva a věcného záměru zákona o hromadných žalobách, ve které se pokusíme najít uvést důležité argumenty určující budoucí podobu vhodné tuzemské úpravy vymáhání kolektivních nároků v porovnání s úpravou v USA a zajímavých přístupů z jiných států. V závěrečné části bude navržena úprava *de lege ferenda* kolektivního vymáhání práv v České republice, kterou budeme teoreticky aplikovat a zkoumat její vliv na případy ze současné tuzemské praxe.